

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

19 septembrie 2017

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Judecători

mun. Chișinău

Nicolae Gordilă

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Ion Guzun

judecând în ședință fără participarea părților recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vitalie Gavriliță, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2016, în cauza penală în privința lui

***Parnet Olga Ivan**, născută la xxxx în s. xxx,
r-nul xxxx, domiciliat în s. xxxx, str. xxxx, ap.
xxxx, r-nul xxxx,*

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 15.02.2016-28.06.2016;

instanța de apel: 24.08.2016-20.10.2016;

instanța de recurs: 13.07.2017-19.09.2017;

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 28 iunie 2016, Parnet Olga, învinuită de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 335 alin.(1) Cod penal, a fost achitată, pe motiv că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Parnet Olga se învinuiește de faptul că a folosit intenționat situația de serviciu în interes material prin cauzarea de daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanei juridice în următoarele circumstanțe:

La 26 septembrie 2013, spre executare la executorul judecătoresc xxxx a parvenit documentul executoriu nr.2-11557/12, emis de Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, privind încasarea de la Parnet Olga în beneficiul SRL „Creditplus” a sumei de 4430 lei, cu titlu de împrumut cu calculele aferente și cheltuielile de judecată în mărime de 1753,70 lei, iar în total 6183,70 lei. De către executorul judecătoresc a fost emisă indicația de reținere lunară a câte 20% din venitul debitorului Parnet Olga, care urmau a fi executate de SRL „Farmagro AG”. Ulterior, s-a stabilit că în calitate de cotabil-șef al SRL „Farmagro AG”, activează Parnet Olga, care nu a executat intenționat indicațiile

executorului judecătoresc.

3. Nefiind de acord cu sentința procurorul a declarat apel, prin care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Parnet Olga să fie recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 335 alin.(1) Cod penal la 3 ani închisoare, cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, a suspenda condiționat executarea pedepsei pe un termen de probă de 3 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de conducere a întreprinderilor pe un termen de 5 ani.

În motivarea cererii de apel a invocat că:

- instanța de fond tendențios a efectuat o interpretare unilaterală și eronată a probelor, denaturând conținutul lor și făcând trimitere la lipsa daunelor în proporții considerabile, intereselor publice sau drepturilor sau intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, care reprezintă un semn definitiv privind existența infracțiunii de abuz în serviciu, menționând că materialele dosarului nu conțin nici o probă în acest sens și nu s-a stabilit acest element constitutiv al infracțiunii nici în instanța de judecată;

- suma de 6183,70 lei, constituie un prejudiciu considerabil pentru SRL „Creditplus”, ceea ce se confirmă prin hotărârea de Guvern nr. 165 din 09.03.2010, potrivit căreia *„cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real (la întreprinderi, organizații, instituții cu autonomie financiară, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică, în continuare-unități), se stabilește în mărime de 12,43 lei pe oră, sau 2100 lei pe lună, calculat pentru un program complet de lucru în medie de 169 de ore pe lună”*, în acest context, suma prejudiciului cauzat de către Parnet Olga ar putea constitui salariul pentru minim două luni al unui angajat al întreprinderii SRL „Creditplus”, iar în cazul în care întreprinderea menționată ar fi considerat că suma de 6183,70 lei, nu este considerabilă aceasta n-ar fi inițiat procedura de executare silită a titlului executoriu nr. 2-11557/12 din 26.09.2013, emis în temeiul hotărârii de judecată respective.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2016, a fost admis din alte motive apelul declarat, casată sentința instanței de fond și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care s-a dispus încetarea procesului penal intentat în privința lui Parnet Olga de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 335 alin.(1) Cod penal, pe motiv că fapta nu este prevăzută de legea penală ca infracțiune.

4.1. Audiind participanții la proces, cercetând suplimentar probele administrate de către instanța de fond și apreciindu-le din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității și coroborării lor, călăuzindu-se de propria convingere, Colegiul penal a ajuns la concluzia că procesul penal în cauza privind învinuirea lui Parnet Olga de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 335 alin.(1) Cod penal, urmează a fi încetat, pe motiv că fapta nu este prevăzută de legea penală ca infracțiune.

Colegiul penal **a constatat** că, Parnet Olga se învinuiește de faptul că a folosit intenționat situația de serviciu în interes material prin cauzarea de daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanei juridice în următoarele circumstanțe: la 26 septembrie 2013, spre executare la executorul judecătoresc xxxx a parvenit documentul executoriu nr.2-11557/12, emis de Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, privind încasarea de la Parnet Olga în beneficiul SRL „Creditplus” a sumei de 4430 lei, cu titlu de împrumut cu calculele aferente și cheltuielile de judecată în mărime de 1753,70 lei, iar în total 6183,70 lei. De către executorul judecătoresc a fost emisă indicația de reținere lunară a câte 20% din venitul debitorului Parnet Olga, care urmau a fi executate de SRL „Farmagro AG”. Ulterior, s-a stabilit că în calitate de cotabil-șef al SRL „Farmagro AG”, activează Parnet Olga, care nu a executat intenționat indicațiile executorului judecătoresc.

Colegiul penal a relevat că, potrivit învinuirii aduse lui Parnet Olga, i se încredințează faptul neexecutării intenționate a documentului executorului judecătoresc emis în cadrul procedurii de executare în baza titlului executoriu din 26.09.2013, emis de către Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, conform legii penale al Republicii Moldova faptul neexecutării încheierii (indicațiilor, după cum se menționează în învinuire) executorului judecătoresc nu constituie o infracțiune, or, potrivit art. 320 Cod penal, legea penală încredințează faptul neexecutării intenționate sau eschivarea de la executare a hotărârii instanței de judecată și nicidecum a actului emis în cadrul procedurii de executare. Astfel, fapta încredințată inculpatei Parnet Olga nu constituie o infracțiune și nici nu are tangență cu dispoziția art. 335 alin.(1) Cod penal.

În conformitate cu prevederile art.100 alin. (4), 101 Cod de procedură penală, verificând toate probele administrate sub toate aspectele, complet și obiectiv, iar fiecare probă fiind apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, instanța de apel a ajuns la concluzia, că procesul penal în privința lui Parnet Olga de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 335 alin.(1) Cod penal urmează a fi încetat, pe motiv că fapta nu este prevăzută de legea penală ca infracțiune.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către procuror, prin care, indicând temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct.6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea cererii de recurs a invocat că, instanța de apel nu a cercetat și nu a apreciat la justa valoare probele cauzei, care dovedesc cu certitudine vinovăția inculpatei, încălcând prevederile art. 394 alin. (3) pct. 2) Cod de procedură penală.

6. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, *juducând recursul împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs.*

În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, *juducând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.* Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată verificând dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Astfel, Colegiul penal lărgit conchide asupra admiterii recursului declarat de procuror și casării totale a deciziei instanței de apel, cu trimiterea cauzei la rejudecare, reieșind din următoarele considerente de fapt și de drept.

Potrivit argumentelor invocate de recurent, care formulează critici împotriva deciziei instanței de apel, în particular referindu-se la erorile prescrise de pct. 6) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală și anume, *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.*

Verificând actele cauzei, raportate la decizia recurată și criticele procurorului, instanța de recurs concluzionează că, de fapt, motivarea soluției instanței de apel contrazice dispozitivul hotărârii și acesta este expus neclar, ceea ce a dus la emiterea unei decizii eronate.

Apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept în privința persoanelor care l-au declarat.

Potrivit practicii existente cu privire la judecarea cauzelor penale în ordine de apel și conform art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corecte au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Statuând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel la adoptarea soluției expuse în pct. 4-4.1. al prezentei decizii, nu a respectat întocmai prevederile legale enunțate supra, interpretându-le eronat.

Instanța de recurs consideră că soluția instanței de apel privind încetarea procesului penal privind învinuirea lui Parnet Olga de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta nu este prevăzută de legea penală ca infracțiune este greșită și afectată de eroarea de drept prescrisă în pct. 6) alin. (1) din art. 427 Cod de procedură penală, deoarece *motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârii și acesta este expus neclar*.

În primul rând, procesul penal încetează în cazul în care lipsește plângerea părții vătămate, plângerea a fost retrasă sau părțile s-au împăcat; a intervenit decesul inculpatului; persoana nu a atins vârsta pentru tragere la răspundere penală; există o hotărâre judecătorească definitivă asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă; există o hotărâre a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă de încetare a urmăririi penale, de scoatere a persoanei de sub urmărire penală sau de clasare a procesului penal; există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală; precum și în cazurile prevăzute în art.54-56 din Codul penal, iar sentința de încetare a procesului penal se adoptă în baza art. 391 Cod de procedură penală.

Prin urmare, motivul invocat de către instanța de apel care a stat la baza încetării procesului penal, precum că fapta nu este prevăzută de legea penală ca infracțiune, nu se întvede în temeiurile art. 391 alin. (1) pct. 1) – 7) Cod de procedură penală, însă se atribuie de fapt, unei sentințe de achitare, prevăzut la art. 390 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală.

Prin urmare, Colegiul reține contradicția din concluzia instanței de apel, care de altfel este și una neclară, or nu se înțelege care e situația inculpatei în urma adoptării unei asemenea decizii, care este una definitivă.

În al doilea rând, partea descriptivă a deciziei cuprinde și motivarea, care obligatoriu trebuie să corespundă soluției adoptate de către instanța de judecată, în care se reflectă motivele pe care este întemeiată hotărârea.

Însă, reieșind din motivarea instanței de apel, se reține faptul că instanța nu este de-acord cu întrunirea elementelor constitutive ale infracțiunii de abuz în serviciu incriminată inculpatei Parnet, temei care de fapt a stat la baza soluției de achitare a instanței de fond și cu toate acestea, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău, făcând trimitere la prevederile art. 409 alin. (2) Cod penal, a admis apelul procurorului din alte motive decât cele invocate și a casat sentința integral pronunțând o nouă hotărâre

potrivit modului stabilit de prima instanță, dar fără a-și preciza acele „alte motive” care ar sta la baza concluziei expuse.

Partea descriptivă a sentinței trebuie să cuprindă analiza probelor, temeinicia concluziilor instanței despre faptul că învinuirea nu și-a găsit confirmare, precum și motivarea de ce instanța respinge probele puse la baza învinuirii, însă contrar prevederilor art. 419 Cod de procedură penală, instanța de apel s-a limitat doar la descrierea declarațiilor martorului și a inculpatei, fără a verifica sau aprecia probele acuzării sau apărării, deși s-a solicitat de către participanți în cadrul ședinței de judecată, or, rejudecarea cauzei în instanța de apel a avut loc la apelul procurorului, care a insistat asupra condamnării Olgăi Parnet.

În acest sens, concluziile instanței contravin prevederilor art.101 alin.(1) Cod de procedură penală, deoarece probele enunțate nu au primit o apreciere la justa lor valoare și sunt premature, or, într-o hotărâre este necesar nu numai de a reda declarațiile participanților la proces, dar și de a expune esența acestora și legătura lor cu conținutul altor probe, care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse. Astfel, modalitatea de motivare a soluției denotă că instanța de apel nu a apreciat probele menționate în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor.

Motivarea soluției pronunțate de instanța de judecată constituie o îndatorire care înlătură orice aspect discreționar în realizarea justiției, dând părților din proces posibilitatea să-și formeze convingerea cu privire la legalitatea și temeinicia soluției adoptate, iar instanței de recurs elementele necesare pentru exercitarea controlului judecătoresc.

Astfel, se constată că, instanța de apel nu a respectat cerințele de judecare a apelurilor prevăzute în art. 414, 417 alin.(1) pct.8), 419 Cod de procedură penală, ceea ce duce la desființarea deciziei instanței de apel, cu trimiterea cauzei la rejudecare, deoarece eroarea constatată nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La o nouă judecare instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, are obligația ca în conformitate cu art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art.93-95, 100-101 Cod de procedură penală, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate de apelanți în apeluri, să verifice și să aprecieze just probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să analizeze și să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să constate prezența sau lipsa în acțiunile inculpatei a elementelor infracțiunii incriminate și să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele expuse în pct.6 al prezentei decizii și, ca urmare, să

pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă normelor prevăzute la art.417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vitalie Gavriliță, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2016, în cauza penală în privința lui Parnet Olga și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia pronunțată integral la 10 octombrie 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Elena Covalenco

Iurii Diaconu

Ion Guzun